

DE ARCHEOLOGISCHE VINDPLAATS VAN DE TUMULI

Een onzekere oorsprong

In het Zoniënwoud, 300 m stroomopwaarts van de neolithische vesting «Bosvoorde-Vijvers», zijn twee heuvels van enkele meters zichtbaar in het landschap. En al hebben ze hun geheimen nog niet prijsgegeven, toch vormen deze heuvels een onmiskenbaar archeologisch overblijfsel dat het Brussels Gewest beslist heeft te beschermen.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

Tot twee keer toe werden er in de 19e eeuw opgravingen georganiseerd om de oorsprong te achterhalen van de twee heuvels die vandaag de dag zichtbaar zijn op het kruispunt van de Tumulidreef met de Twee Bergendreef. Maar behalve de ontdekking van houtskool, hebben deze opgravingen niets opgeleverd, zodat de archeologen van destijds besloten dat de heuvels gewone natuurlijke verhogingen waren.

Deze mening werd sindsdien herzien, ook al werden er op de locatie nog steeds geen nauwkeurigere onderzoeken uitgevoerd. De meest weerhouden verklaring zou de aanwezigheid op deze plek zijn van Romeinse of pre-Romeinse grafmonumenten, daterend uit de zelfde periode als het naburige Michelsbergkamp.

ALGEMENE BESCHRIJVING: OUDE ROMEINSE BEGRAAFPLAATSEN ?

De site van de twee tumuli van Watermaal-Bosvoorde steekt uit boven een bosvalleitje en bestaat uit twee bodemophogingen. De ene is langwerpig, de andere haast cirkelvormig. Als het inderdaad over tumuli gaat, kan men veronderstellen dat er onder elke ophoging een Romeinse of pre-Romeinse begraafplaats schuilgaat. Daar de reeds uitgevoerde boringen deze hypothese niet konden bevestigen, blijft de twijfel tot nader order bestaan. De zuurtegraad van de bodem op die plek zou bovendien kunnen verklaren waarom er geen enkele organische stof in deze ondergrond bewaard kon worden. Nochtans werden er in de omgeving artefacten in silex gevonden die men waarschijnlijk kan toeschrijven aan de Michelsberg-beschaving, maar dit is geen echt bewijs of aanwijzing dat de tumuli eveneens uit deze periode zouden stammen.

Dat neemt niet weg dat de ligging van de twee bodemophogingen aan de ingang van een valleitje en in de nabijheid van de neolithische vesting, «Bosvoorde-Vijvers» genaamd, de nodige vragen opwerpt. In de winter, wanneer de beplanting minder dicht is, zijn er trouwens onderaan terrasstructuren zichtbaar. Maar misschien gaat het slechts over meer recente terrassen; er kon geen enkel verband worden gelegd ...

Op dit ogenblik is er echter geen enkel grondige opgraving op de site gepland; temeer daar dit soort van ingreep onvermijdelijk de structuren die men wil blootleggen, zou kunnen vernielen.

BEHEERSPRINCIPE

Wat het beheer betreft, is men van plan de grote beuken te verwijderen die zich op of in de nabijheid van deze oude structuren bevinden, om te vermijden dat ze schade zouden aanrichten indien ze zouden vallen (verpletteren of omgraven van de aarde met het wortelstelsel). Daar het te beschermen landschap bescheiden afmetingen heeft, zou de voorkeur ernaar uitgaan om er nadien heide en een droge weide te hebben, omdat de oppervlakkige wortels ervan de ondergrond niet riskeren te verstoren.

Om het plattrappen te vermijden, mag men in de omgeving van het reservaat enkel de bestaande wegen bewandelen:

GROENE RUIMTEN IN DE BUURT

- Ten zuiden en ten westen: het Zoniënwood
- Ten oosten: het Tournay-Solvaypark, het park van de International School of Brussels, de Vijver van Bosvoorde en het Vuurkeiendomein.

Oppervlakte : < 1 hectare

Typologie : archeologische vindplaats

Eigenaar : het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Beheer : Leefmilieu Brussel-BIM

Bescherming : de archeologische vindplaats van de Tumuli werd afgebakend en beschermd door het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 september 2002.

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPENINGSUREN

Het archeologische reservaat van de Tumuli is niet omheind. Zoals overal in het Zoniënwood, wordt evenwel gevraagd om enkel de wegen te bewandelen.

CONTACT

Een vraag? Een probleem? Wend u tot de boswachters en –opzichters die het Zoniënwood doorkruisen en meer in het algemeen tot Leefmilieu Brussel : 02 / 775 77 38 voor de bosdienst of 02 / 775 75 75 voor de infodienst, info@leefmilieubrussel.be

UITRUSTING

/

ER GERAKEN

De archeologische vindplaats van de Tumuli bevindt zich op het kruispunt van de Tumulidreef en de Twee Bergendreef.

BEREIKBAARHEID ANDERVALIDEN

Nee.

OPENBAAR VERVOER

Trein: station van Bosvoorde

Tram 94 (halte “station van Bosvoorde”)

Bus 17 of 95 (halte “Vijvers van Bosvoorde”) of bus TEC 366 Court-Saint-Etienne (haltes “Vijvers van Bosvoorde” of “Station van Bosvoorde”).

MEER INFORMATIE

- Meer info over de Brusselse reservaten
- Meer info over Natura 2000
- Meer info over de Groene wandeling
- Meer info over het Groene en het Blauwe netwerk
- CABUY Y., DEMETER S. & LEUXE, F., Atlas du sous-sol archéologique de la région de Bruxelles, t.9 Watermael-Boitsfort, Brussel, 1994

